

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

47. ÉVFOLYAM

1981. DECEMBER

6. SZÁM

KARÁCSONY

D. Ordass Lajos püspök prédikációja
a budapesti Deák-téri evangélikus templomban 1956. december 25-én.
Gyorsírásos jegyzet alapján.

Jézus Krisztus Urunk születésének szent ünnepén az ősi karácsonyi történetet olvastam fel előttetek. A régi színes mondatokat. Emlékük gyermekségünk napjaiba nyúlik vissza. Ezt az evangéliumot akartam elétek hozni. Éppen ma. Mert bizonyos vagyok abban, hogy a ti lelkeitekben ugyanaz játszódik le, ami az enyémben. Dédelgetett, régi szép emlékek beleütözköznek mostani életfeltételeink kemény sziklafalába és az a veszély fenyegeti őket, hogy öszszetörnek.

Szándékosan állítom egymásmellette ezt a páratlanul szép karácsonyi történetünket és megpróbáltatásokban olyan nagyon bővölködő jelenünket. Isten kényszerítő parancsának engedek, amikor ennek az órának a feszültségei között kívánom megszólaltatni az evangélium igazi karácsonyi mondanivalóját.

Valami szokatlan dolgot kérek most tőletek. Úgylehet, lehetlent.

Próbáljatok meg — egy kis időre — úgy tenni, mintha még soha nem hallottátok volna ezt a karácsonyi evangéliumot. Mintha nem kapcsolódott volna még hozzá semmi azokból a hangulatokból, amelyekkel az emberek ezeket a mondatokat körülszórták. Így figyeljétek meg Lukács evangélista mondatait.

*

Mindjárt az első mondat, amelylyel a karácsonyi evangélium kezdődik, emberi hatalmaskodásról szól. Augusztus császár rendelkezése bizony nem tartotta szem előtt az egyes emberek sorsát. Kíméletlenül kiparancsolja otthonából azt a szegényt,

akinek most — anyai várakozásának utolsó napjaiban — minden kíméletre szüksége lett volna. Ez tény. De észre kell vennünk azt aényt is, hogy az evangéliumi híradás ugyanazzal a lélekzetvétellel megállapítja azt is, hogy a kíméletlen emberi hatalmaskodás útján mégsem Augusztus akarata valósul meg, hanem Isten akarata, aki a próféták útján a Megváltó születésének ígérte már régen megüzente. És nemcsak megüzente, hanem így üzente meg.

Azért beszél ez az evangélium az emberi szeretetlenségről, a szívtelen elzárkózásról. Ennek lett az eredménye, hogy a világ Megváltója istállóban született meg és bölcsője az állatok jászola volt.

Szomorú tény.

De mellette áll az a megállapítás is, hogy ez az elzárkózó és megalázó emberi gőg mégsem tudta megakadályozni Istent abban, hogy az Ő szeretete megvesse lábát a földön.

Lényeges vonás az evangéliumnak az a megállapítása is, hogy akkor éjszaka volt. De lényegesebb az a közlése, hogy azon a sötétségen nem a csillagok pislákoló mécei próbáltak áthatolni. Azt a sötétséget a menny soha nem hallott, rendkívüli világossága szórta szét.

Ebben a karácsony-éjszakában szólalt meg a megváltás evangéliuma. Jól jegyezzük meg, kérlek benneteket, és írjuk bele a szívünkbe: a megváltás evangéliumát nem ember gondolta ki és nem ember ajka hirdette meg. Isten örök határozata volt az, és maga Isten nyilatkozta ki angyalajkon. Ez más szóval azt jelenti: a keresztyén hit nem a föld talajából sarjadt virág. Isten kegyelmi ajándéka az.

Befejező szakaszában pedig a karácsonyi evangélium azokról a pásztorokról beszél, akik elsőként nyerték ezt a kinyilatkoztatást. Félelem és rettegés között élték át, de aztán örvendezve tettek tanúságot arról, amit láttak és hallottak.

Ezek ténymegállapítások.

És ezek együtt adják karácsonyt. Ezek a tények, mintegy kinyújtott kezek emelik magasra, hogy mindenki meglássa: a megszületett Megváltót.

*

Eddig tartott az a kérésem, hogy próbáljuk a mai ünnep üzenetét úgy

meghallgatni, mintha soha nem hallottuk volna még.

Most hát jöjjünk vissza ide, kedves Deák-téri templomunkba, ahol más feltételek közül érkezve is ünnepeztünk karácsonyt.

Nem értjük, ami most velünk és körülöttünk történik? Persze, hogy nem értjük. Önmagunkat csalnók meg és másokat vezetnénk félre, ha azt állítanók, hogy mi mindent világosan látunk és értünk. Mert mi bizony semmivel sem vagyunk különbek szegény Máriánál és a gondterhelt Józsefnél. Megoldatlan rejtélyek egész tömege van előttünk. Azonban ezek nem akadályozhatnak meg minket abban, hogy karácsonyunk legyen. Hitünk milliányi tapasztalataira támaszkodva szabad vallanunk azt az első igazságot: Nem Augustus akarata megy rajtunk teljesedőbe, hanem Isten akarata. Nem állhat senki annak útjába, hogy lelkünkben fészket rakjon a karácsony békessége, melynek birtokában most és mindenkor félreérthetetlenül válást teszünk arról, hogy az életünk nem emberi szeszély játéka, hanem Isten áldott akarata történik velünk. Most is.

Bethlehem lakosainak szívtelen elzárkózása is olyan vonása a karácsonyi történetnek, amelynek mindaddig lesz mondanivalója, amíg ember él a földön. Ha mi nemcsak azt akarjuk, hogy a világban legyen karácsony, hanem itt bent a saját szívünkben is, akkor jó lesz ha erre a mondanivalóra felfigyelünk. Mások életére sokszor egészen megvakulásig rámeredünk. Magunkról elfeledkezünk. Most tartsunk önvizsgálatot Isten előtt. Mert bizony, ha Isten a mi életünkben keres helyet Jézus számára, mi nem tudunk neki felékesített kastélyt kínálni. Félek, még egyetlen "tisza-szobát" sem tudunk szívünkben rendelkezésére bocsátani. Az a szállás, melyet Isten Fia mibennünk talál — aggódok —, fájdalmasan hasonlít ahhoz a bethlehemi helyzethez, mellyel akkor földreszületésekor meg kellett elégednie.

Áldott legyen a szeretet Ura, hogy ezzel is megelégszik. Nem veti meg azt a zugot, melyben helyet szorítunk neki. Innen akarja megtisztítani és hatalmába venni egész életünket.

*

Karácsony ünnepe most nagyon

sötét éjszakában találja a világot. Minket is. Ha a világot ma röviden jellemezni akarjuk, akkor azt kell mondanunk róla, hogy ma a világ sűrű sötétségben élő emberekből áll, akik világosságra vágnak. Nemcsak itt hazánkban. Azok az értesülések, amelyek elérnek bennünket a világ népei részéről, arról beszélnek, hogy az emberek mindenütt várják a világosságot. És régóta már. Szegény emberek! Mind a többiek és velük együtt mi is! Olyan különös berendezkedése támadt a szemünknek! Szinte kizárólag már csak vízszintes irányban tudjuk használni a szemünket. Innen van az, hogy az emberek egyik tábora keletről várja a fényt. Mások arra esküsznek, hogy nyugatról kell jönnie.

Balga emberek!

Karácsonykor a fény fentről jött. A mennyből jött. Olyan emberekhez, akik még tudnak fölfelé nézni. Nem azokhoz, akik aludtak, hanem azokhoz, akik virrasztottak. Ha mi ezen a karácsonyon valóban Isten szeretetének világosságára vágyunk, akkor virrasztó lelkünknek felfelé kell néznie. Csak onnan jöhet a világ világossága!

De nemcsak a felülről jövő fény várásáról feledkeztek meg az emberek, hanem a felülről érkező hangról is. A földi hangok zűr-zavarában alig tudunk eligazodni. Mintha túl akarnának harsogni minden hangot, kiáltva hirdetik, hogy a vallásosság, Istenhit: babona. Az a szörnyű nyomasztó érzésem van, hogy rengeteg ember elfogadta ezeket az állításokat. És ez az árlás — úgy lehet — annyira a közelünkbe férközött, hogy saját szívünket is kísértésekkel ostromolja.

Ezért szükséges, hogy itt a templom csendjében a karácsonyi evangélium magvát a szívünkbe zárjuk. Azt az üzenetet, hogy mindaz, ami karácsony éjszakáján történt, az nem emberi kitalálás. Mi nem egy téves emberi álomnak adtuk oda az életünket. Nem azt szolgáltuk. A mi hitünknek az alapja: Isten saját kinyilatkoztatása. Isten cselekedete. A felülről érkező hang! Minket a minden hatalomnak Ura nyert meg a maga számára. Nem is akarunk más úrnak szolgálni, csak ennek az egyetlen áldott Úrnak, aki karácsonykor ide: a porba, ide: a bünbe küldte el megváltó szeretetének hordozóját. Egy-szülött Fiát — Jézus Krisztust!

Nem tartom elmellőzhetően lényegtelennek azt, amit az evangélium még a pásztorokról mond. A bizonyosságtételükről.

A Megváltó születése idején Izrael hivatalos papjai elfeledkeztek a próféták jóslatairól. Vagy, ha esetleg tudták is ezeket a prófécákat idézni, akkor sem tudták őket értelmezni. A papok elnémultak. Isten azért avatta az evangélium üzenethordozóivá a mezők egyszerű pásztoembereit.

Nem hiszem, hogy ebben a gyülekezetben magam lettem volna az egyetlen, aki mérhetetlen szorongást hordozott azon, hogy bizonytalanná vált a Megváltó csodájának a szava. S mikor kitekintek a világ népeinek nagy hullámzó tengerére, aligha vagyok magamban, amikor megostromol a kérdés: Hallják-e a milliók, amit Isten üzen nekik? Vannak-e akik elkiáltják hangosan, hallhatóan, amit Isten megmentésükre tett?

Ha van ilyen szorongás bennünk, akkor éppen ettől akar minket megszabadítani Isten, a karácsonyi evangélium befejező mondataival. Azt mondja nekünk, hogy Isten soha nem jön zavarba, hogy kikkel mondassa el a megváltó szeretet örömhírét.

*

Testvéreim!

Kint a világban tülekedés, szívtelenség, ijesztő árnyak és sok minden más akadály ellenére is — karácsony van.

Mert, ahol megszólal a karácsonyi evangélium, ott a zengő szó mögött felénk dobog Isten szerető szíve.

És ez a karácsony.

Örvendezzünk hát minden hívővel a mi mennyei Megváltónk születésén!

Ámen.

(U)

Lapunk minden olvasójának
ÁLDOTT
KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJÉVET
kíván
A SZERKESZTŐSÉG

Várunk téged, Jézus...

Várunk téged, Jézus!
Ádám és Éva reménye,
Te taposol a kigyó fejére.
Ábrahám, Izsák, Jákób atyák
Bizakodva várták az Isten Fiát.
József, akit testvér eladott,
Sorsod példázta, rád mutatott.
Éjszakájuk vak sötétjét
Melkisédek örök papja
Kenyér és bor áldásával
Szent előkép — beragyogja!
Ők is vártak téged, Jézus.

Páskabarány tiszta vére
Hintve az ajtó felére
Ítélettől óvta, védte
Kiválasztott népedet.
Áldozatok hosszú sorja
Végtelen sok bakja, borja
Századokon át hirdette:
Krisztus, jöjj te! Krisztus jöjj te!

Isainak bimbós ága!
Júda erős orozslánja!
Drága gyermek, csodálatos,
Erős Isten, bölcs, tanácsos,
Békességünk fejedelme:
Jézus, jöjj te! Jézus, jöjj te!

Mint élő gyökér száraz földbe
Úgy jött le a földre a mennyei ág.
Nem volt alakja, ékessége,
De tőle kapott tüzet ez a világ.
Áron kihajtott fája,
A csipkebokor lángja
Rád mutat, akit vártunk:
Jöjj, drága Messiásunk!

Mégis útált és elhagyott volt,
Nem kívántuk még látni sem,
S gúnyolta az öniság senkik hada,
Hogy ostorozza s veri Isten maga!
Pedig ő hordta vétkeinket,
Betegségünk is rajta van
És békességünk büntetése,
De általa meggyógyulunk!

Kínoztatott alázatosan
És száját nem nyitotta meg.
Önellkét áldozatul adta
S a mennynek nyert meg ezreket!
Csalódottak, hitre restek
Lesújtottak, megkötözötték
S kit az ördög csapott be:
Nincs reményük más, csak te!

Vérontás nélkül nincs bocsánat!
Megölelt Bárány, jöjj, úgy várlak!
Hogy legyen utunk be a szentélybe
Szent véred által, tiszta fehérbe!
A Seregek Ura velünk van,
Jákób Istene a mi várunk!
Mert van engesztelő Bárányunk!
Mert eljött Jézus!

ÉNEKEINK: 127

KITÁROM ELŐTTED SZÍVEM...

KOVÁCS SÁNDOR veretes, kép-
gazdag, erősnyelvű énekeiből hatot
találunk énekeskönyvünkben. Vala-
mennyi kedvelt, sokszor használt
darabja egyházi éneklésünknek.

A "Kitárom előtted szívem" ád-
venti besorolást kapott. Pedig vere-
tesen, eredetében, megszületésében
is karácsonyi ének. Ez a nyelvezet-
ben, stílusában, kép gazdagságában
oly töről metszett magyar vers —
külföldön született. Ez az ének a
honvágy megkapó, szívbemarkoló
dala. Egy külföldre szakadt magyar
diák karácsonyi magányának csön-
des sirása az otthon, az édesanya, a
meleg családi kör után.

Kovács Sándor Nagyvelegen szü-
letett 1869. május 20-án. A Bakony
lankáin dobbant életre a szíve. Szü-
lőfalujában, majd Győrött indult
meg a tudás lépcsőin. Aztán a sop-
roni híres lyceum diákja lett. A Kis
Jánosok, Gyuráczok örökében szívta
magába a haza, a nyelv, az iroda-
lom, a hit szeretetét. Sopronban és
Pozsonyban volt teológus, majd a
múlt század utolsó évtizedében Né-
metországban tanult tovább, Hall-
ban és Greifswaldban.

Ott történt, hogy karácsonykor
nagyon rászakadt az idegenség.

Eszébe jutott — a vidám és hangos
német familia mellett társtalanság-
ban — az édesanya, a boldog gyer-
mekkor és gyermekhit családi emlé-
ke, és a messze vándorolt gyermek
árvasága sötétlett a szívében. Évtize-
dekkel később, családi körben be-
szélt erről.

— Olyan volt a szívem — mon-
dotta —, mint a kifosztott madárfé-
szekből letaszított, csipogó kismadá-
ré. Mintha kitagadott volna a világ!
Én nem voltam senkinek meghívott
vendége, és nem volt az idegenben
senkim, akit vendégül láthattam vol-
na. Szegényebb voltam a bújdosó
kurucoknál. Bánatba taszított a
csüggedés. Erőtlen és békétlen vol-
tam. A szomszéd szoba zengett a ka-
rácsonyi énektől. Akkor csordult ki a
könnyeimmel együtt a szívemből az
elhagyott lélek hívogatása: *kitárom
előtted szívem, ó jöjj, légy vendégem
nekem...* Akkor éreztem: nem az a
baj, hogy engem nem hívtak meg
senki karácsonyesti vacsorára, ha-
nem hogy én nem hívtam eddig

mennyei királyomat bűnös és gond-
terhes szívembe, hogy vendégem le-
gyen, és a veszendő báránynak hív
őrizője maradjon.

Így talált karácsonyi honvágy fáj-
dalmában Kovács Sándor haza —
Jézus Krisztushoz. Ez a karácsonyi
magány rejtőzik e sorok mögött: "*ha
gond és bánat porba von... lelkem
epedve vár... e bujdosás völgye fe-
lett... oszlasd el a homályt... ha har-
comban elcsüggedek... ha elfedett a
borulat...*" A karácsonyi gyermek-
emlékek nosztalgiájából így talált
igazán haza, a jászolbölcső Jézuská-
jától az "*üdv és élet forrásáig*", s az
igazi tanítványi kézségig: "*ó térj be
hozzám, Jézusom!*"

Kovács Sándor 27 éves volt, ami-
kor a pozsonyi Teológiai Akadémia
tanára lett. Onnan került át a hazai
egyháztörténelem professzorának a
soproni teológiára. 1917-ben a deb-
receni egyetem tiszteletbeli doktora
lett. 1935-ben választották püspök-
ké. 1942-ben halt meg.

Szórványgócok püspöke volt. Ta-
lán első karácsonyi magányának fáj-
dalom-emléke sodorta szánó szere-
tettel a magukra maradtok, az el-
hagyottak felé. A külföldi karácsony
magányában megtalált Mennyei Ki-
rályhoz szól a dorogi szórvány-
templom szentelésére írt énekében is:

*Ha majd szólítod számadásra
a munka végén hű sáfárod,
jutalmul égi béke várja,
hogymegkísértve, hozzád hű maradt.
Ha megtartotta, kiket rábízta,
jobbod felől állasd, mennyei Király!*

(Koren: Irgalmadat éneklek...)

25 ÉVES TÖRTÉNET

Az amerikai központi Camp Kilmer-i táborban
1956. decemberében az újonnan érkezőket a kü-
lönböző világi és egyházi szervek fogadták, s
vitték tovább. Egyik honfitársunkat felkereste egy
magyar evangélikus lelkész, s városában jó mun-
kát ígért az újonnan érkezettnek, aki azonban
visszautasította a lehetőséget.

Két hét múlva ismét találkoztak. A lelkész hon-
fitársunkat ismételtelen felhívta.

— Miért nem akarja elhagyni a tábort — hang-
zott feléje a lelkész kérdése.

— Várom a barátomat! — volt rá a válasz.

— Hol van a barátja?

— Győrben.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:
a magyar evangélikus lelkészek.

"ERŐS VÁR"
(USPS 178560)

P. O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the
Hungarian Conference
of the Lutheran Church in America.

Issued bi-monthly: February, April, June,
August, October, and December.

No. 6. (217) Vol. 47.
DECEMBER 1981

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirat, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"
P. O. BOX 02148
CLEVELAND, OHIO 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési dí-
ja belföldön egy évre 3 dollár.
Kanadában és egyéb külföldön
évi 4 U.S. dollár, vagy 5 kanadai
dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a
posta a kézbesíthetetlen újságot megsem-
misíti, a kiadóhivatalnak pedig külön por-
tót kell fizetnie. Erre a költségre különösen
nem-előfizetők, késedelmező előfizetők,
vagy többéves hátralékban lévők esetében
nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden
esetben pontosan adják meg címüket a
"Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az
újságot "Zip Code" szám nélkül nem kéz-
besíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel
az utca megjelölését is: pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónákban azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülönböz-
tetni.

Printed by
Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

Ádvent

Mondjátok meg Sion leányának: Ime a
te királyod jön hozzád! Máté 21, 5

Érdekesek az Újszövetség történetei.
Minden egyes leírása egy egyszeri, tör-
ténelmi tény. Azt mondja el, ami kb.
2000 évvel ezelőtt egyszer megtörtént.
De az a különös, hogy bár a bibliai tör-
ténetek csak egy egyszeri eseményt állí-
tanak elénk, ezek állandóan megismét-
lődnek — ma is.

Az Úr Jézus egyszer feszítették meg a
Golgotán, de a világ azóta is állandóan
keresztrefeszíti. Egyszer helyezték őt
a sírba, de azóta minden évszázadban ha-
lottnak nyilvánítják. És minden nem-
zedék újra átéli, megtapasztalja dicsőséges
feltámadását.

Mi az ádvent?

Reményteljes várakozás, lélekben
való felkészülés, a szív kitárulása,
Krisztus elközelítése.

... és menetközben felsőruhájukat az
útra terítették. Lukács 19, 36

Mindenképpen csodálatos volt az az ád-
venti tömeg ott, az Úr Jézus bevonulá-
sánál!

De könnyen elképzelhető, hogy a földre-
terített ruháknak volt egy kedvezőtlen,
rossz oldala is.

Magam elé képelek egy férfit, aki a je-
ruzsálemi útra a legjobb ruháját vette
fel és most leterítette a porba. Amikor
Jézus elvonult, felvette a köntöst a
földről.

Nagyon csúnya és piszkos lett a portól
és a paták nyomától. „Mit szól majd a
feleségem?” — villan át az agyán. Azon-
ban nem engedi, hogy valami is meg-
zavarja ennek az órának az örömét.

„Nem baj!” — mondja magában — „az
Úr Jézus megerdemli az ünneplőruhát.”
Ezzel továbbmegy. Meggyőződése, hogy

Egyszer mondta egy síró anyának Nain
város kapujánál: „Ne sírj!” — de mind-
máig így vigasztalja a szomorkodókat.
Egyszer támasztotta fel a naini ifjút,
de azóta milliók tesznek bizonyosságot ar-
ról: „Mi tudjuk, hogy átmertünk a halál-
ból az életre.”

Ez a helyzet Jézus bevonulásánál is. Ré-
gi történet ez. Igaz! És mégis: zajos,
izgatott, szétesett világunkban naponta
megtörténi: „Ime a te királyod jön hoz-
zád!” Ez tény. Ő jön! Minden attól függ,
hogy észre vesszük-e ezt.

Mennyi kérdés, nyomorúság és probléma
tölti be szívünket. De mindezeket telje-
sen más megvilágításban látjuk, ha meg-
halljuk: „Ím jön, ím jön szelíden, Merő
szeretet ő. Maradj meg nála híven, Te
csüggedt szenvedő!”

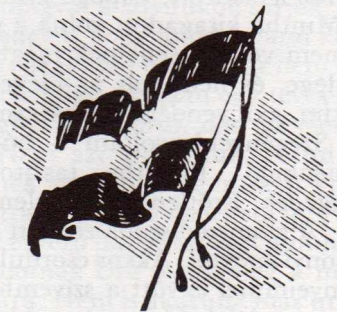
nagy áldozatot hozott. Ez igaz is. De
vajon sejti-e, hogy ez túlságosan kevés?
Jézus Krisztus Úr. Ő nemcsak „valamit”
akar tőlünk, hanem annál sokkal többet.
Nemcsak pénzt, áldozatot, ruhát vagy
más „valamit”. Ő bennünket, egész va-
lónkat akarja!

Azért halt meg értünk a kereszten, bűn-
hódott a mi vétkeinkért és váltott meg
minket, hogy az ő tulajdona legyünk.

Itt ez a hajszaléles különbség a „val-
lások” és az igazán hívó ember között:
„... hogy az ő tulajdona legyek!” Itt
nem egy sötét zsarnokról van szó, ha-
nem az Úrról, aki többet tett értünk,
mint bárki emberfia.

Egy ének így hangzik: „Tiéd örökre!
Meváltva véreden, Megmosva általad,
Tiéd szívem.” — El tudod ezt mondani
te is?

Ádvent és Karácsony cikke W. Busch t. 365 mal Er
c. áhítatos könyvből.

Az AMEK 1956-ról

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia
október 26-i közgyűlésén foglalkozott a 25 év
előtti magyarországi eseményekkel. Egyhangú
határozattal az alábbi nyilatkozatot bocsátotta ki:

„Az 1956-os szabadságharc népünk egységes
kiállása volt, egy nemzet kiáltása a világra a füg-
getlen hazában való szabad életért. Negyedévszáz-
ad után immár bizonyosak vagyunk, hogy e hősi
generáció olyan áldozatot hozott, amely bizonyí-
totta a nemzet hűségét saját lelkiismeretéhez és
önmagához. Történelmünk során a magyar pro-
testantizmusnak s benne az evangélikus egyház-
nak mindig vezető szerepe volt a nemzeti szabad-
ságtörekvésekben. Most azért imádkozunk, hogy
a hősökre ma emlékező újabb nemzedék is meg-
hallja Megváltó Urunk szavát: Megismeritek az
igazságot és az igazság szabadokká tesz titeket
(János 8:32). Legyen ez az isteni igazság, amely a
Krisztusban kapott üdvösségről, a bűntől való
megszabadulásról szól — minden magyar testvé-
rünk igazsága. Ez az első. Jézus azt ígérte: Ezeket
is mind megkapjátok hozzá (Máté 6:33). Hítünk
szertint ebben sokat szenvedett szülőházánk sza-
badasága is benne van.”

Karácsony

Született néktek ma a Megtartó!

Lukács 2, 11

A mennyei világ követének bizonyára túláradt a szíve az örömtől, hogy ezt a csodálatos örömhírt belekiálthatta a világba: „Született néktek ma a Megtartó!” Hiszen nincs annál szebb, mint örömezetet közvetíteni!

Nem csodálatraméltó az, hogy milyen röviden és egyszerűen mondta el ezt az üzenetet az angyal? Nem tartott hosszú, bonyolult prédikációt; amit mondott, azt egy gyermek is megértheti s a tudós élete végéig sem merítheti ki ennek a mondatnak a mélységét.

„Született néktek ma a Megtartó!” *Néktek!* „Néktek, akik Isten igazságos ítélete alatt vagytok! Néktek, akik a halál gyermekei vagytok! Néktek, akik a bűn soka-

sága alatt vergődtek! Néktek, akik a jót akarjátok cselekedni és a rosszat cselekszitek! Néktek született a Megtartó!”

„Megtartó.” — „Üdvözítő.” A görög eredeti szöveg szerint: „Szabadító.” Hiszen itt Isten erős keze nyúl bele a mi elvezettségünkbe, hogy minden romlottságunkból kiemeljen minket és áthelyezzen bennünket az élet, az öröm, a békeség — vagyis az Isten oldalára.

És ez *ma* történt! Az atyák sóvárogtak ez után a nap után, de: „ti élitek meg az üdvösség napját. Most van itt a Megtartó!”

Ki foghatja fel ennek az üzenetnek a mérhetetlen nagyságát?!

M. Claudius mondotta: „Persze, hogy titok és fel nem foghatjuk, de ez Istentől jön az égből, mert magán hordozza a menny pecsétjét és Isten irgalmasságát.”

Mi a karácsony?

Az idő fordulópontja, a szeretet csúcspontja, az üdv kiindulópontja, az imádat középpontja.

... nem volt számukra hely a vendégfogadó házban. Lukács 2, 7

Nyomorúságos hely lehetett, amelyben Isten emberré lett!

Aki a gyermekben felismerte Isten Fiát, annak ez a szegénység szinte elviselhetetlen. Ezért éneklí Gerhardt Pál is: „...nem, széna hozzád nem való, De bíbor, bársony volna jó, Ha az ölelné lágyan!”

Újra és újra meg kell tanulnunk, hogy Isten Fiának éppen ez a „teljes megüresítés” a legszebb vonása. A Biblia azt mondja: „...szegénnyé lett érettetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok.”

Ez az istálló azonban nemcsak nyomorúságos hely, hanem egyúttal a nyomorultak helye is.

Egy modern költő így ír: „Vajon érdemes a világot megváltani? Ha kérdezik, be kell vallani, hogy csak az öreg, asztmás asszony, aki a szomszéd házban mindig levegő után kapkod, vagy csak a nyomorék vak és riadt, kétségbeesett ifjú, akinek titokban öngyilkossági szándékai vannak, vár Megváltót; senki más... Legjobb, ha táblát akasztunk az ajtónkra ezzel a felírással: „Krisztus emberrétele ebben az esztendőben érdeklődés és részvétel hiányában elmarad...”

De nem! Ezt a táblát nem akasztjuk az ajtóra. Isten emberrétele megtörténik — és éppen az „öreg, asztmás asszonyért” és a „riadt, kétségbeesett ifjúért” — a sebzett szívekért, megterhelt lelkiismeretekért, — azokért, akik nem látnak kiutat, — akik félik az Istent.

Kossuth Lajos első karácsonya Amerikában

Kossuth Lajos a börtönből kiszabadulása után az első karácsonyt Amerikában töltötte. New Yorkból éppen 1851. december 24-én érkezett Philadelphiába, hogy országos körútját, mint a magyar szabadság és az európai demokrácia (a fogalmat az ő korában értve) apostola megkezdje. Philadelphiában az üdvözlők hosszú sorában megjelent egy lelkészektől álló küldöttség is, amelynek szónoka természetesen beleszólt beszédébe azt az evangéliumot is, amelyet Jézus Krisztus megszületésekor az angyalok kara zengett a betlehemi pásztoroknak: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és e földön békesség és az emberekhez jóakarát.” A szónok hozzáfűzte azt az óhaját, hogy a jövőben a nemzetek közötti vitás ügyeket ne a kard, hanem a diplomácia döntse el.

Kossuth Lajos egyetlen küldetésének ismerte, hogy segítséget eszközöljön ki a magyar nemzet legközelebbi fegyveres fölkeléséhez. Válasza érdekes volt.

Csodálkozását fejezte ki afölött, hogy Amerikában mindenütt ezt hallja: És e földön békesség és az emberekhez jóakarát, holott: ezt az ő régi magyar bibliájában úgy tanulta, hogy e földön békesség a jóakarátú emberek iránt, aminek támogatására a lelkészek nagy ámulatára rögtön idézte a Szentírás eredeti görög szövegét: „Dok-sza en hüpsizszoisz THEÓ, kaj epi gész ejréne en anthrópoisz eüdoikiász.” — Luk. 2:14. — Majd részletesen elmondta, hogy a titkos diplomácia, mint a nemzetek közötti ármányok kútforrása, a főka a népek nemzetek elnyomásának és Magyarország tönkretételének.

AZ EGYHÁZ HÍREI

MAGYARORSZÁG

* Dánszentmiklóson harang felszentelését, Vadosfán fennállásának 300., Csorváson a templomszentelés 80., Uzdón a 45. évfordulóját ünnepelte, Ostffyasszonyfán, Győrújfalun, Nemeshanyon, Magyargencsen renovált templomot, Körmenten renovált lelkészlakást és újonnan épült gyülekezeti termet vett ünnepélyesen használatba, Farnoson imaházat épít az ev. gyülekezet.

* Meghalt Szabó Kálmán ny. lébényi, Weiler Henrik volt izményi, legutóbb bécsi ev. lelkész.

* A Magyarországi Református Egyház Doktorkollégiuma augusztusvégi tudományos konferenciáján ev. részről az Egyháztörténeti Szakcsoportban dr. Orosz István, Bitskey István és Bende Kálmán világi történészek, dr. Fabiny Tibor teol. professzor, az Egyháznéprajzi Szakcsoportban pedig Huley Alfréd lelkész János lelkészeket.

* Felszentelésük 50. évfordulójáról együttesen emlékeztek meg az 1931-ben végzett ev. lelkészek. Az akkori harminc közül tizenhárom meghaltak, hárman más pályára léptek. A megmaradtak közül tizenhárom gyűltek egybe, a tizenegyet, Brachna Gábor clevelandi ny. esperes levélben köszöntötte jubiláló társait: Baráth Pál, Bándi István, Blatniczy Jenő, Fonyad Pál, Gerhát Sándor, özv. Blázy Lajosné Gömör Erzsébet, Hegedűs Lajos, Jakus Imre, Komjáthy Lajos, Lehel Ferenc, Mesterházy Sándor, Mészáros Sándor és Zsemberovszky János lelkészeket.

* Az ünnepélyesen megnyitott ev. teol. akadémiai tanév I. évfolyamán 11 hallgató tanul. Ez az első eset, hogy a női hallgatók száma meghaladja a férfiakét (7-4). A Budapestben lévő tanintézet idei dékánja dr. Nagy Gyula professzor.

* A Sárospataki Református Kollégium 450 éves jubileuma alkalmából rámutattak az iskola ev. alapjaira, melyek az első félévszázadot jellemezték.

* Az „Evangélikus Élet” c. orsz. ev. hetilap 1981/32. száma címlalán részletes ismertetést közöl az északamerikai magy. ev. gyülekezetekről.

* A külföldi magy. prot. lelkészek számára szeptember elején Budapesten rendezett konferencián ev. részről Gyöngyösi Vilmos ny.-németországi, Pátkai Róbert angliai, dr. Teleky Béla ausztriai, s ref. részről Hamza András, dr. Harsányi András, Kántor Pál, dr. Piri József USA-beli, Kardos István angliai, Dabóczi Zoltán svájci és Kulifay Imre franciaországi lelkész vett részt. A konferenciát a Magyarok Világszövetsége, az Ev. Egyház és a Ref. Egyház vezetősége nevében hívták össze. A külföldön élők közül nem mindenki kapott meghívót.

* A Magyar Néprajzi Társaság Asztalos Gyula-emlékéremmel tüntette ki Dedinszky Gyula. békéscsabai és Koppány János tótkomlói ev. lelkészt. Mindketten az alföldi tótságra vonatkozó kutatásban jeleskedtek. Eszlényi László csomádi ev. lelkésznek a Hazafias Népfront juttatott kitüntetést és elismerő oklevelet.

* Bozóky Éva „Claudia” c. regénye, melyet 1978-ban az Ev. Sajtóosztály adott ki, most németül is megjelent, a kelet-németországi metódista egyház gondozásában.

* A Hanglemezgyártó Vállalat kiadásában új karácsonyi lemez jelent meg, melyet Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerző állított össze. Többek között a lemezre felvették Szokolay „Karácsonyi pásztorálját” is; ezt a Lutheránia ev. énekkar adja elő. A lemez után „Karácsonyi pásztorál” címen kell érdeklődni.

Hírközlő: BERNHARDT BÉLA

Szigethy Sándor:

Ó, India — a gondolat anyja...

(Folytatás előző számunkból)

Útitárs, 1981/1-2

KASZTRENDSZER, DE...

Európai indiaszakértők kasztrendszerről szóló tudósításait tanulmányozván, azzal az előítélettel mentem Indiába, hogy ez az embertelen hagyomány — a humánus és emberi méltóság terén — degeneráltta tette a polgárok zömét. Igaz, a faluval, ahol a lakosság 80%-a él, csak periférikusan kerültem kapcsolatba a Bombay—Ó-Delhi—Új-Delhi—Veranasi (Benares)—Sarnath útvonalon. Ahol jártam, a szegénységet is méltósággal viselő emberekkel találkoztam, akikből egyáltalán nem vezett ki az *önérvet*. Gépkocsivezőtöm arra kért Bombayben, hogy a deszkaházakat ne fényképezem. Dezséry pedig arról tudósít, hogy amikor hasonló jelenségeket igyekezett filmre venni, őt majdnem megruházták az utcán játszó gyerekek. Csak a rendőr jóvoltából menekült meg a kezükből...

Az emberi *önzetlenségnek* és segítőkészségnek is számtalan jelét láttam és tapasztaltam meg útamon. Pedig hát — ottani összefüggésben — én csak kasztnélküli, "érintetetlen" pária voltam! Furcsa, hogy így van: európai, jóval kisebb *nagyvárosaink* atmoszférája sokkal fusztráltabbnak, könyörtelenebbnek és hidegebbnek tűnik, mint ezeknek az embertelen kasztrendszer hatósugarában felnőtt *indiai nagyvárosoknak* a légköre. Furcsa ez azért, mert mégiscsak a mi városainkban szaladgálnak nagyobb számban a büszkén felfedezett és világhódító útjára bocsátott (formális) *milliméteregyenlőség* és igazságosság ismerői, sőt szakértői és prófétái.

Az az ijesztő gondolatom támadt Indiában, hogy — *a szimptomákból ítélve* — nem is ott, hanem nálunk, a mi világunkban, a mi nagy és kevésbé nagy városainkban van a *nagyobb baj*. Mert — a jelek szerint — nálunk van a mértéktartás, a józanosság, a hála, a hit, a remény, a szeretet, az emberi jóság, a "lélek" fogyóban, kialvóban. — Kinek van több tanulnivalója a másiktól?

MERT A TUDÁSNÁL ERŐSEBB A HIT

"A tudás mindig fél a kételytől, a hit soha. Ezért erősebb a hit a tudásnál" (G. Hajnóczy R.: Bengáli tűz).

A szekularizálódó (és jelentőségében csökkenő?) Európából érkező látogató meglepetten látja, hogy e kontinensnyi országban milyen fontos tényező a hit. India *vallási* képének bemutatásával főleg a vallástörténet nézőpontjához igazodunk. A teológiai értékelést sorozatunk végén, az *indiai* keresztény teológia néhány vonásának bemutatásával szeretnénk elvégezni.

Addig is néhány elgondolkoztató idézet az évekig Indiában tevékenykedő Germanusné könyvéből, mely a *kétféle gondolkodás* — és kultúra — *különbözőségére* mutat rá találóan:

"Az európai gondolkodás gépiessé vált, csak a pluszt és a mínuszt ismeri. Tudománnyá fagyasztja az életet, holott az élet egyáltalán nem merev. Egyszerű formulává redukálja a jelenségeket, holott a jelenségek soha meg nem állnak, hanem egymásba folynak. Az európai hisz az abszolút tudásban, a hindu szemében minden tudás relatív..."

Ezért nem érti a felületes európai ember India ezerszínű arcát."

BENÁRESZ

1980. december 23 — 26.

Amikor Varanasi repterén leszállunk (ez Benáresz hivatalos neve ma), éppen eláll a szemerkélő "nyári" eső. A hőmérő most is 18 fokot (C) mutat, mely Indiában töltött napjaim legalacsonyabb hőmérséklete. Taxin a keresztény YMCA Hotelhez jutok, nincs üres szobájuk. Az Overlander's szállodában kapok helyet, a Varuna-híd közelében fekvő csendes partrészen. A 8 szobás kis szálloda — gondolom — túl egyszerű lenne a nyugati átlagturistának, de aki Sven Hedin, Gustav Mannerheim és más nagy *Ázsia-utazók* kalandjainak halvány *felidézésére* törekszik, annak számára luxusmegoldásnak tűnik a mosókonyhaszerű fürdőszobával ellátott kétágyas kis szoba. Napi 25 rúpiában egyezünk meg (kb. 3 US-dollár). Besötétedik. Kimegyek a városba élelmet venni. Emberek, kutyák, tehének az utcán; — Kelet varázsa elbűvölő. Hogy mekkora a szegénység, a nyomor, a kopottság? Berlin vagy

Stockholm negyedeihez viszonyítva, itt bizony szemmel látható az enyészet. De ha Nápoly, Krakkó vagy Leningrád központi negyedeinek lépcsőházaival s udvaraival hasonlítjuk össze a látottakat, akkor nem is olyan szembetűnő a különbség... Gyenge az esti kivilágítás, a mellékutcákban szinte botorkálok, de egyszer sem támad fel bennem — a más egzotikus országok látogatásakor oly gyakori — érzés és gondolat, hogy vajjon a hátamba állítja-e valaki az öregkést. A több mint félmilliárdos India népe megnyerte bizalmamat.

GANGESZ — BENÁRESZ SZENTESTE

Alvás délig. (Ami odahaza 7:30-nak felel meg.) Egyszer már felébredtem, hajnalban, a műezzin imára hívó dallamos hangjára, a közeli mecsetből. Mert még a "hindu Mekában" is jelen van az iszlám, akár csak India többi városában és sok-sok falujában. Néhol már több mint ezer éve.

A szent folyóhoz a szálloda egyik biciklis riksája vitt le jellegzetes járművén. Egy szál utasával könnyed eleganciával száguldott el terebélyes hindu vagy fátyolos muszlim aszszonyságokat szállító, verejtékező kollégái mellett. Ő maga hindu, kétgyermekes 30 év körüli családapa. Még eddig nem fürdött a Gangeszben, talán majd jövőre — mondja.

Impozáns, széles folyó a Gangesz, a Himalája hegységben ered. Csónakot bérek két evezőssel, akik felváltva végzik feladatukat. Lefelé haladunk a folyón. Noha már elmúlt dél, sok száz fürdőző mellett siklunk el. Némelyikük mozdulatlan, mások mosakodnak vagy lassan, elmélkedve csorgatják magukra a vizet, ismét mások szájukat öblítik a sárgás, nem éppen áttetsző vízzel. A part mentén, a folyó baloldalán paloták, templomok, menedékházak és szállók emelkednek, a különböző tartományok vagy hindu országok szerint csoportosítva. Amikor a hippik kompházaihoz közeledünk, a kapitány kijelenti, hogy *ezeket* a vendégeket nem kedvelik, mert kábítószerekkel próbálják lerövidíteni az utat a boldogsághoz. Csalnak! És önmagukat pusztítják... (Folytatjuk)

Finn — magyar — észt evangélikus lelkészkonferencia

Pátkai Róbert angliai egyházi elnök, a **Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkészek Munkaközössége** titkárának beszámolója. Elhangzott a BBC magyar adásában.

Amolyan szokásos borús, esőre készülő időt hagytam magam mögött Londonban június 14-én, amikor felszálltam a helsinki repülőrre, hogy résztvegyek a harmadik finn-ugor, pontosabban finn—magyar—észt lelkészkonferencián. Napsütés, meleg, barátságos mosoly fogadott. A külső ragyogó idő párosult azzal az átértett szeretettel, amellyel a Finn Evangélikus Egyház képviselői fogadtak engem is, azzal a 26 magyarországi lelkésszel, akiknek vezetője Káldy Zoltán püspök volt, és azzal a 4 anyaországi észt résztvevővel, akiknek élén Edgar Hark érsek jött, valamint Szedressy Pál kolozsvári püspökkel, aki a Romániai Magyar Evangélikus Egyház képviselőjében érkezett.

A háromnapos konferenciára a közép-finnországi Iisalmi-ban került sor, június derekán, 15 és 18-a között. Vendéglátóink a Finn Egyház vezetői voltak, akik egyben a konferencia rendezését is vállalták. A város maga októberben lesz 90 esztendő. Ez hozzávetőlegesen duplája annak a számnak, amelyre a finn—magyar konferenciák kapcsolatokat visszanyúlnak.

Az első finn—ugor lelkészkonferenciát Budapesten tartották 1937 nyarán. Ez az első alkalom a két egyház ösztöndíjas teológusainak cseréjéhez kapcsolódott, illetőleg abból nőtt ki.

Most messzire vezetne a kapcsolatok eredetének kutatása, vagy az ezévi finnországi viszonzás előtti második finn—magyar lelkészgyűlés értékelése, amely szintén Budapesten volt 13 évvel ezelőtt, 1968-ban.

Helsinkiből autóbusszal vitt célunk felé. Útközben a számunkra újdonságot jelentő esti busz-áhtatott Káldy Zoltán püspök tartotta, a másnap reggelét én magam.

Iisalmi 1779-ben épült ó-templomában volt a nyitó istentisztelet, ahol a külföldieket Mikko Juva érsek üdvözölte és egyben megnyitotta a konferenciát. Köszöntést mondtak a magyar, észt és romániai püspökök, valamint az egyházkerület helyi püspöke Jukka Malnivaara.

A Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkészi Munkaközösség nevében, annak titkáráként elmondott köszöntésemre az esti program során, Matti Simojoki nyugalmazott érsek után került sor. Kedves és szívesen vállalt kötelességem volt megköszönni Juva érsek személyes meghívását, valamint átadni külföldi magyar evangélikus szolgálatunk elnökének, dr. Vajta Vilmos professzornak és végrehajtó elnökének, Terray László misztéri főtitkárnak üdvözlését.

Izgalmas teológiai témák töltötték be az igen tömör programot. Ez reggel 8-tól rendszerint este 10-ig tartott. Tartalmazta Aimo Nikolainen püspök előadását a mai finnországi egyházi helyzetről, Káldy püspök magyar vonatkozású hasonló beszámolóját, Tapio Sarena érseki titkár dolgozatát a megigazulás mai teológiájáról, Paavo Kertakongas püspök esszéjét arról a témáról, hogy mit jelent ma keresztyénként élni a világban és Arvi Seppanen esperes értekezését az Úrvacsoráról a gyülekezet egységében. Az iménti témák Pröhle Károly, Nagy Gyula professzorok és Keveházi László esperes korreferátumai után bomlottak szét megbeszélésekre. Kétségtelenül elmélyült teológiai munka folyt Iisalmi-ban, építő beszélgetés, nagyszerű eszmecsere.

Fogyatékosságként talán azt említhetem, hogy a dolgozathozók csak Budapest és Helsinki sugár-

köréből jöttek. Tallin, Kolozsvár és London küldöttei a programot csak a helyszínen kapták meg. Még egy szempont is volt a közös alkalomnak. A hivatalos programon meghirdetett sajtófogadás végül is leszűkült három külföldi püspök magányilatkozatává.

Az együttléti keretében gyülekezetlátogatások is szerepeltek és közösen megtekintettünk különböző intézményeket. Köztük Paavo Ruotsalainen, a finn parasztproféta faházát Aholansari szigetén, ahol "szeuráton", a felébredtek körében szo-

kásos bizonyosságot tevő alkalmon vettünk részt. A finn ébredés atyjának hatása, legyen Istennek hála, ma is él északi testvérnépünk között.

Jó volt 1958 után újra Finnországban lennem. Kitűnő volt a vendéglátás, erősödött a barátság és szeretet közöttünk. Gazdagodott szolgálatunk.

Iisalmiban hosszabb a nap kimenője. Csak este 11 után készül nyugovóra. Mi ilyenkor szaunázunk, ami majdnem kötelező Suomiban.

Kívül napsütés, belül a szeretet melege és az evangélium hirdetésért való szorongató felelősség ölelt körül bennünket ezen a történelmi jelentőségű találkozáson.

GYÜLEKEZETI HIREK

CLEVELAND—ELSŐ

Lelkész: **üresedésben**

Templom és lelkézi hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet: de. 10 órakor angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316; Smajda Imre magyar gondnok: 248-5048.

Sokáig emlékezetes marad okt. 25-i jubileumi ünnepünk, melyen a gyülekezet fennállása 75 esztendőjéért adtunk hálát az Egyház Urának. Régen nem látott létszámú gyülekezet vett részt az ünnepi istentiszteleten, melyen Nt. Rönkö Károly angolt, Nt. Brachna Gábor magyarul hirdetett ígét, Nt. Buthy Dénes végezte az oltári szolgálatot. Az istentiszteletet követő díszében Kossuth-termünk zsúfolásig megtelt a vendégekkel, köztük a magyar egyházak és egyesületek küldötteivel. Bemutatásra kerültek a gyülekezet jelenvolt legidősebb tagjai. Számos köszöntő levelet olvastak fel, köztük Bernhardt Béla, v. Hefty László, Pósfay György és Tessényi Kornél lelkészek, valamint Reagan elnök és felesége üdvözlését. A jubileum alkalmából 24-oldalas csinos kiállítású emlékfüzetet adtunk ki.

CLEVELAND—NYUGAT

Lelkész: **Juhász Imre**

Templom: W. 98 és Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraszombat minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

Október folyamán vasárnaponként átlagosan 70 hívünk vette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát. Novemberben a vasárnapi átlag 64 volt. Idei bazárunk mérsékelt sikerű volt, de a tiszta bevétel megközelítette a 2000 dollárt.

Ádvent 4. vasárnapján, dec. 20-án de. 10:30-kor háromnyelvű (angol—magyar—német) istentisztelet keretében lesz a vasárnapi iskola karácsonyi ünnepélye. Ezt gyülekezeti "pot-luck" szeretetvendégség követi a nagyteremben. **Ünnepi istentiszteleteink:** dec. 24-én (csütörtök) éjjel 11-kor gyertyafényes angol (úrv.), dec. 25-én, karácsony első ünnepén de. 10:45-kor magyar (úrv.); dec. 26-án, karácsony 2. ünnepén (szombat) de. 10:45-kor magyar (úrv.). Dec. 27-én a szokásos vasárnapi rend szerint. Jan. 1-én, pénteken de. 10:45-kor újévi magyar istentisztelet lesz. Felhívjuk híveink figyelmét, hogy a bármi-

lyen célú folyóévi adakozás határideje: december 28, hétfő este 6 óra.

Az évi közgyűlést jan. 17-én tartjuk, a de. 10:30-kor kezdődő közös angol—magyar istentisztelet után. A szokásos tisztviselői ébéd jan. 24-én lesz.

TORONTO

H. lelkész: **Bernhardt Béla**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street. — Lelkészi hivatal: 9715 Lake Ave., Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztust kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 1/2-6-kor. Miklián Lajos felügyelő telefonszáma: (416) 621-8285.

Istentiszteleteink és rendezvényeink: **december 27-én** ünnepi szolgálat az Úrvacsora kiosztásával du. 3 órakor; **január 10-én** Istentisztelet du. 5:30 órakor, utána közgyűlés; **január 24-én** Istentisztelet du. 2 órakor (Nt. Kiss Miklós), utána ökumenikus Istentisztelet. 4 órakor; **február 14-én** Istentisztelet du. 5:30 órakor; **február 28-án** Istentisztelet du. 5:30 órakor, utána jubileumi díszvacsora. Szeretettel várjuk hittestvéreinket és gyülekezetünk barátait.

Egyházfenntartó hozzájárulások behozását vagy beküldését is szeretettel kérjük. Postai küldést pénztárosunk címére kell eszközölni: Mr. László Bakó, 40 Shady Lane Crescent, Thornhill, Ont. L3T 3W7.

Híveinknek, barátainknak ezúton is Istentől megszentelt karácsonyt, békével megáldott új esztendőt kívánunk.

"Az Ige testté lett és lakozott miközöttünk!"

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO

ERŐS VÁR (USPS 178560)

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

Vallásüldözés Etiópiában

Az északkeletafrikai Etiópia 1975 óta a kommunista államok közé számít. Puccs, bebörtönzések, kínzások, kivégzések vezettek a teljes hatalomátvételhez, s persze a kemény fogságra vetett, trónjától megfosztott öreg császár, Hailé Szelasszié halála is. Eritrea tartomány elszakadását és az Ogaden vidék Szomáliához való visszacsatolását csak kubai csapatokkal és szovjet hadianyaggal és tanácsadókkal sikerült ideiglenesen megakadályozni. A politikai forrongás és a gazdasági bizonytalanság közepette nehéz a boldogulás. S különösen nehéz keresztyénnek lenni. A 31 milliós néptesten belül kb. 300.000 az evangélikusok száma. Lelkészeik, tanítói, evangélistáik közül sokan szenvedtek és szenvednek ma is börtönbüntetést. Az elkobozott épületek, templomok számát 300-ra becsülik. Mostanában megakadályozzák a nemzetközi egyházi segélyszerveket, hogy az inséget szenvedőkön élelmiszert és egyéb juttatásokkal segítsenek. A kormány vonalhá marxista, s így vallásellenes magatartásának az első nagyobb jele az Ev. Világszöv. által 14 millió dolláros költséggel létesített ev. rádióadó lefoglalása volt. Vagy két évvel ezelőtt állítólag ismeretlen, de gyanítottan kormányhű elemek elhurcolták G. Tumsa lelkészt, orsz. ev. egyházi főtítkárt; letartóztatták a feleségét is. Tumsa lelkésztől senki sem akar tudni, senkitől sem lehet felvilágosítást szerezni. A nehéz körülmények ellenére is az egyházi élet virágzóan volt mondható. Számptalan a példája a hithűségnek, az evangélizáló, hitvalló lelkületnek. Ha nem templomban, mert elkobozták, akkor a szabadég alatt gyűlnek össze hittestvéreink Isten tiszteletére és dicsőítésére. Nem számít, hogy talán megbélyegzik, munkájukból elbocsátják, vagy éppen le is tartóztat-

ják őket. Az "ahogy lehet" elvén még ev. delegáció is ment Magyarországra, Keletnémetországba, hogy meg tanulják, hogyan kell szocialista államrendben egyházként élni. Hogy mire tanították őket, nem tudni. De egyre inkább szembe kell nézniük helyzetük romlásával. November közepén a kormány lefoglalta a "Mekane Yesus" Ev. Egyház addisz-abebai 1 millió dollár értékű orsz. székházát. Az aktákat még megengedték, hogy elvigyék, s Tumsánét néhány órára kiengedték a fogházból, hogy a székházban volt főtítkári lakás kiköltöztetése felől intézkedhessék. A kormányakció ellen tiltakozott az EVSZ központja, s érdekesen még a Magyarországi Ev. Egyház és a keletnémet is aggodalmát fejezte ki. De ahogy annakidején az EVSZ VI. világgyűlésén, alig negyedévvel a rádióállomás lefoglalása után nem hangzott el komoly tiltakozó határozat, úgy eddig sem tűnik túlságosan erősnek a kommunista

kormány kilengései ellen való felháborodás (ti., Etiópiában az alkotmány "vallásszabadságot" biztosít...). Nem hibakoznak "status confessionis"-ra, s nem ágálnak a különféle kormányoknál gazdasági szankciók és beruházások felmondása érdekében, nem úgy, mint a Délafrikai Unió és Namibia esetében Örvendtes azonban az, hogy mind Norvégia, mind Svédország diplomáciai úton közölte az etióp kormánnyal, hogy mindenféle üzleti, szállítási, stb. ügyletet felfüggesztesse, ha Etiópiában nem hagynak fel a vallásüldözéssel, s főleg az ev. egyházi munka hátráltatásával. Hogy mindez mennyit nyom a latban, azt még nem lehet kiszámítani. De talán mégis jelent valami ellenhatást, mert éppen a legutóbbi hírek szerint "a marxista kormány mintha az ev. egyházi székház kisajátításával tette volna a kezdő lépéseket, hogy a keresztyén vallást Etiópiában maradtalanul kiirtsa". (bbp)

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1982. JANUÁR HÓ

1. Újév. Jk 4:13-15. — Lk 4:16-21.
2. Mt 2:13-23. — Jn 1:43-51.
KAR. U. 2. VAS. — JAN. 3.
Heti ige: Jn 1:14b
3. Ef 1:3-6, 15-18. — Jn 1:1-18.
4. 2Kor 6:14-16. — Jn 2:1-12.
5. Fil 4:10-20. — Jn 2:13-25.
6. Vízkereszt. Mt. 2:1-12. — Jn 3:1-13.
7. 4Móz 24:15-19. — Jn 3:14-21.
8. Ézs 60:1-6. — Jn 3:22-30.
9. Zak 8:20-23. — Jn 3:31-36.
VÍZK. U. 1. VAS. — JAN. 10.
Heti ige: Rm 8:14
10. Csel 10:34-38. — Mk 1:4-11.
11. Józ 3:5-11. — Jn 4:1-14.
12. Mk 1:9-13. — Jn 4:15-26.
13. Rm 8:14-17. — Jn 4:27-38.
14. Kol 2:3-10. — Jn 4:39-42.
15. Ézs 42:1-9. — Jn 4:43-54.
16. Lk 10:21-24. — Jn 5:1-9a.
VÍZK. U. 2. VAS. — JAN. 17.
Heti ige: Jn 1:17
17. 1Kor 6:12-20. — Jn 1:43-51.
18. Jer 14:2-9. — Jn 5:9b-16.
19. Jer 17:13-17. — Jn 5:17-23.
20. Mt 17:24-27. — Jn 5:24-30.
21. 5Móz 4:5-13. — Jn 5:31-40.
22. 1Kor 2:1-5. — Jn 5:41-47.
23. Rm 3:19-22. — Jn 6:1-15.
VÍZK. U. 3. VAS. — JAN. 24.
Heti ige: Lk 13:29
24. 1Kor 7:29-31. — Mk 1:14-20.
25. Ézs 19:19-25. — Jn 6:16-21.
26. Csel 10:21-35. — Jn 6:22-29.
27. Ézs 49:1-6. — Jn 6:30-40.
28. Csel 13:42-52. — Jn 6:41-51.

1982. FEBRUÁR HÓ

1. 2Kor 3:12-18. — Jn 6:66-71.
2. Csel 26:1-3, 12-23. — Jn 7:1-13.
3. 2Móz 13:20-22. — Jn 7:14-24.
4. 2Pt 1:16-21. — Jn 7:25-30.
5. Mt 16:24-28. — Jn 7:31-39.
6. Fil 3:20-4:1. — Jn 7:40-52.
VÍZK. U. 5. VAS. — FEB. 7.
Heti ige: Dán 9:18
7. 1Kor 9:16-23. — Mk 1:29-39.
8. 1Sám 15:35b-16:13. — Jn 7:53-8:11.
9. Rm 9:14-24. — Jn 8:12-20.
10. 1Móz 6:9-22. — Jn 8:21-30.
11. 1Kor 3:5-10. — Jn 8:31-36.
12. 1Móz 7:17-24. — Jn 8:37-45.
13. Mal 3:13-20a. — Jn 8:46-59.
VÍZK. U. 6. VAS. — FEB. 14.
Heti ige: Zsid 3:15
14. 1Kor 9:24-27. — Mk 1:40-45.
15. 5Móz 32:44-47. — Jn 9:1-12.
16. Mk 11:15-19. — Jn 9:13-23.
17. Mk 6:1-6. — Jn 9:24-41.
18. Csel 16:8-15. — Jn 10:1-10.
19. Zsid 3:12-4:1. — Jn 10:11-21.
20. Ézs 28:23-29. — Jn 10:22-30.
VÍZK. U. UT. VAS. — FEB. 21.
Heti ige: Lk 18:31
21. 2Kor 3:12-4:2. — Mk 9:2-9.
22. Lk 13:31-33. — Jn 10:31-42.
23. Luk 10:38-42. — Jn 11:1-10.
24. Bőjtkezdet. Jo 2:12-19. — Jn 11:11-19.
25. Hós 4:1-6. — Jn 11:20-27.
26. Préd 7:13-14. — Jn 11:28-45.
27. Dán 5:1-30. — Jn 11:46-54.
BŐJT. 1. VAS. — FEB. 28.
Heti ige: 1Jn 3:8b
28. Rm 8:31-39. — Mk 1:12-15. (J)